

ІСТОРИЧНІ ВІХІ СТАНОВЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ У БДМУ

Ніна ЗОРІЙ,

Аліса ЖУКОВСЬКА,

Вищий державний навчальний заклад України
 «Буковинський державний медичний університет».

THE HISTORICAL DEVELOPMENT OF THE STUDENT GOVERNMENT OF BSMU

Nina ZORIY,

Alisa ZHUKOVSKA,

Higher State Educational Establishment of Ukraine
 «Bukovinian State Medical University».
 zoryj@bsmu.edu.ua, media@bsmu.edu.ua

Зорій Н. , Жуковская А. Исторические вехи становления студенческого самоуправления Цель исследования. В статье исследованы социально-педагогические предпосылки и основные этапы развития студенческого самоуправления как социокультурного феномена и как особой формы инициативной, самостоятельной общественной деятельности студентов, направленной на решение важных вопросов жизнедеятельности вуза, развитие социальной активности, поддержку гражданских инициатив студенческой молодежи. При проведении исследования были использованы ряд общенаучных **методов**: исторический, описательный и сравнительный. С помощью *исторического метода* были проанализированы основные этапы развития студенческого самоуправления, особенности его трансформации в образовательном пространстве. *Описательный метод* дал возможность выделить и систематизировать особенности функционирования органов студенческого самоуправления на всех этапах его развития. Применение *сравнительного метода* способствовало выявлению основных различий и общих характеристик в структурах студенческого самоуправления и процедурно обеспечило сравнение реализации прав и компетенций органов студенческого самоуправления. **Научная новизна.** Первые системно представленные основные этапы становления и развития студенческого самоуправления в Высшем государственном учебном заведении Украины «Буковинский государственный медицинский университет», углубленно понимания сущности и функций студенческого самоуправления в высшем учебном заведении, получили дальнейшее развитие идеи по привлечению студентов как компетентных, активных и конструктивных партнеров в создании и формировании Европейского пространства высшего образования. **Выводы.** Доказано, что студенческое самоуправление является формой самоорганизации студентов, механизмом представительства и отстаивания своих прав, возможностью самореализации. Именно студенческое самоуправление призвано защищать права студентов и быть их представителем в администрациях вузов. Студенческое самоуправление определяется правом и реальной способностью студенческой общины самостоятельно решать вопросы в рамках действующего законодательства и устава университета. Авторами проведен анализ развития студенческого самоуправления в историческом аспекте, что позволило определить прямую зависимость между сущностными особенностями его развития и общественно-политическими тенденциями в государстве.

Ключевые слова: *студенческое самоуправление, молодежь, студенчество, Закон Украины «О высшем образовании».*

Вступ. В умовах модернізації системи вітчизняної освіти розвиток студентського самоврядування розглядається в якості значущого фактора професійної підготовки майбутніх фахівців. Основними якостями особистості молодого спеціаліста відповідно до сучасних вимог соціально-економічної ситуації є компетентність, ініціативність, комунікабельність, толерантність, креативність, адаптивність, доброзичливість, працездатність. Особливу актуальність і значимість в сучасних умовах набуває проблема інтеграції України в єдиний європейський освітній простір при обов'язковій умові збереження кращих національних традицій.

Постановка проблеми. Значимість розвитку студентського самоврядування для європейських країн підкреслюється в документах Болонського процесу, зокрема, в Берлінському комюніке, в якому говориться, що студентські організації є рівноправними партнерами в системі управління вишем, що національні закони, які забезпечують права і обов'язки студентів, успішно закріплюються в академічному просторі Європи. У документах також зазначається, що університети і студентські організації повинні знайти реальні можливості активізації діяльності студентів в системі управління освітою.

Актуальність. Зважаючи на це, поряд зі зростан-

ням активності студентської молоді, якісно змінюється мета і завдання підготовки вищими навчальними закладами фахівців для різних сфер діяльності. Важливим стає розвиток смисложиттєвих та самореалізаційних орієнтацій студентів, формування у них високих моральних і професійних якостей, національної свідомості та відповідальності, патріотизму, турботи про спільне благо. **Метою дослідження** є соціально-педагогічні передумови та основні етапи розвитку студентського самоврядування як соціокультурного феномену та як особливої форми ініціативної, самостійної громадської діяльності студентів, спрямованої на вирішення важливих питань життєдіяльності вищого навчального закладу, розвиток соціальної активності, підтримку громадянських ініціатив студентської молоді у БДМУ.

Історіографічний огляд. Дослідженням проблем студентської молоді як соціальної групи займалися соціологи та психологи С. Іконнікова, І. Зімняя, І. Кон, В. Лісовський. Студентські організації та їх вплив на демократизацію вищої школи досліджували Я. Болюбаш, М. Степико, В. Шинкарук; як механізм державної молодіжної політики – Н. Авер'янова, О. Корнієвський, М. Перепелиця. Теоретичну основу дослідження склали ідеї вчених в галузі порівняльної педагогіки у сфері

освітніх систем Н. Бугаенко, Д. Никоненко, Р. Мюллер, Р. Шютте, К. Ярауш.

Виклад основного матеріалу. Найбільш мобільною та активною частиною суспільства завжди є молодь. Студентська молодь – це суспільна диференційована соціально-демографічна група, якій притаманні специфічні фізіологічні, психологічні, пізнавальні, культурно-освітні властивості, що характеризують її біосоціальне дозрівання як самовираження її внутрішніх сутнісних сил і соціальних якостей¹. Студентство є специфічною спільнотою, оскільки його суттєві характеристики і риси, на відміну від представників інших вікових груп, знаходяться у стані формування і становлення.

Проявом головної соціальної якості студентської молоді є міра досягнення нею соціальної суб'єктності, ступінь засвоєння суспільних відносин та інноваційної діяльності. Досліджуючи студентство як активний соціальний інститут, варто враховувати форми його життєдіяльності, зміст групової свідомості, а також діяльність соціальних інститутів, що здійснюють контроль і управління, визначають запити, потреби та інтереси у молодіжному середовищі².

Період студентства – це час особистісного і професійного зростання людини. В цей період студент повинен включитися в різні види діяльності, щоб адаптуватися до конкурентного ринкового середовища³. Метою студентського самоврядування є створення умов, що сприяють самореалізації студентів у професійній і творчій сфері, вирішення проблем у різних напрямках студентського життя. Це форма самостійної діяльності студентської молоді у межах виховного простору вишу і за його межами, яка надає його суб'єктам можливість розвивати свої організаторські, лідерські та професійні уміння і навички та проектувати їх у сучасному соціумі в процесі життєдіяльності.

Студентське самоврядування з'явилося паралельно з утворенням вищої школи, а саме у часи заснування університетів середньовічної Європи (Італія, Франція, Німеччина) у XII ст. Етап зародження характеризувався академічними цілями студентського самоврядування, повнотою самостійності студентів, зародженням таких соціальних явищ у студентському середовищі, як автономія, самоуправління, студентська солідарність, демократичні принципи управління і контролю. Студентське самоврядування на етапі свого становлення суттєво відрізнялося від сучасного його розуміння, однак закладені ним традиції стали фундаментальними основами для подальшого його розвитку у вищій школі.

Студентське самоврядування в Російській імперії бере початок з другої половини XIX – поч. XX ст. Перші «нелегальні» групи, гуртки, корпорації, конвенти з'явилися у Московському і Санкт-Петербурзькому університетах, репродукуючи органи студентського самоврядування університетів Німеччини, де студенти на ос-

нові Уставів могли створювати різноманітні наукові спільноти, а також корпорації, які регламентували студентське життя в університеті. Всі створені організації мали важливе значення, сприяючи розробці й прийняттю «кодексу честі» студента, появи та розвитку корпоративної культури у студентському середовищі, дисциплінуючи студентську молодь і підтримуючи престиж студентів та університетів у суспільстві.

Цей період характеризувався закріпленням нормативної бази життєдіяльності студентського самоврядування, появою ієрархічної структури його компонентів і закріпленням демократичних традицій серед студентської молоді⁴. Як зазначає вітчизняна дослідниця К. Потопа, на початку XX ст. перемагає ліберальна точка зору щодо студентської корпоративності, необхідність студентських організацій визнається переважною більшістю викладачів. З впевненістю можна стверджувати, що студентські організації були формою діяльності, за допомогою якої університетська молодь не лише інтегрувалася до суспільного життя, а й формувала зразки власної субкультури.

Післяреволюційний період розвитку студентського самоврядування став періодом його розвитку і модифікації, зумовленої соціальним замовленням суспільства. Характерними рисами початкового періоду були наявність демократичних тенденцій у розвитку студентського самоуправління; тенденція до класового характеру студентського руху, що певним чином обмежувало рівень активності студентської молоді у виші⁵.

У 1930-1960 рр. студентське самоврядування характеризувалося наступними особливостями: посиленням ролі комсомольських і профспілкових організацій; відсутністю спеціально створених органів самоврядування; ростом авторитарних тенденцій, централізацією управління вишами, обмеженням функцій органів студентського самоврядування діяльністю лише всередині власне студентських об'єднань. У Чернівецькому медичному інституті розвиток студентського самоврядування відбувався під пресом потужної ідеологічної машини, що ґрунтувалася на принципах марксизму-ленінізму. Ідеологічна структура парткому, комсомолу, профкому забезпечувала повний контроль за засвоєнням і дотриманням студентами та викладачами «Морального кодексу будівника комунізму». Таким чином, з поля зору державної ідеології не випадав жоден студент, реалізуючи себе у всіх напрямках діяльності в умовах навчально-виховного процесу.

Перші студенти ЧМІ активно займалися художньою самодіяльністю. Вже в 1945 р. в інституті розпочинають свою діяльність самодіяльні драматичний, хоролий колективи, духовий оркестр, оркестр народних інструментів, джаз-оркестр. Цікаво, що робота гуртків художньої самодіяльності починалася з 21 години, а вечори відпочинку відбувалися на вихідні дні. В 1961 р.

¹ Drozdova M. "Dynamika politychnoi svidomosti studentiv u protsesi vyborchoi kampanii 2004 r." [The dynamics of political consciousness of students in the 2004 election campaign]. *Sotsialna psykholohiia* [Social psychology], 2005, Vol. 1(12), P. 32–43.

² Zhukovska A. Studentsvo yak rushiina syla hromadianskoho suspilstva (teoretychnyi aspekt) [Student as a driving force of civil society (theoretical aspect)]. *Molodyi vchenyi* [Young scientist], Vol. 3(18) berezen, 2015, P. 148–151.

³ Hostev A. N. Systema rossiyskikh tradytsii v studencheskom samoupravlenii [The system of Russian traditions in student self-government]. *Systemnaia psykholohiia y sotsyolohiia* [System psychology and sociology], Vol. 7, 2013, P. 116–123.

⁴ Buriakova O. A. Henetycheskyi analiz sushchnosti studencheskoho samoupravleniia [Genetic analysis of the essence of student self-government]. *Vestnyk SamHU* [Journal SamHU], Vol. 5/1(64), 2008, P. 112–118.

⁵ Potopa K. Sotsialno-pedahohichni umovy orhanizatsii studentskoho samovriaduvannia u vyshchikh navchalnykh zakladakh [Social-pedagogical conditions of organization of student's self-government in higher educational institutions], avtoref., kand. ped. Nauk, 13.00.05 «Sotsialna pedahohika», Kyiv, NPU im. M. P. Drahomanova, 2006, P. 22.

в інституті створено Університет культури з факультетами: літературний, музики, кіно, фото. По закінченню Університету культури і навчання в художній студії багатьом студентам вручалися посвідчення музикознавця, фотографа тощо. На цей період припадає створення народного самодіяльний ансамблю пісні і танцю «Трембіта», який був заснований в 1963 р. в Чернівецькому медичному інституті і без участі якого не відбувалося жодне інститутське свято. З 1967 р. в інституті діє художня студія з школами живопису, музики і танцю, кіно, фото.

Період з 1960-х по 1990-ті рр. є періодом відновлення в системі «студентське самоврядування – виш» і пов'язаний з демократизацією діяльності органів управління в цілому і в освіті, зокрема. Його особливості полягають в активізації студентського руху, у тому числі і в спільній діяльності з професорсько-викладацьким складом з питань організації життєдіяльності вишів; у розширенні повноважень органів студентського самоврядування; у зародженні нових форм студентських об'єднань (студентські бригади, будівничі й трудові загони).

Під час літніх канікул студенти ЧМІ мали можливість працювати в будівельних загонах, які формувалися в комітеті комсомолу. Від'їзд до місця призначення урочисто відзначався з обов'язковим винесення головних атрибутів комсомольської організації ЧМІ – червоного прапора. Сценарій заходу затверджувався парткомом і запрошувалися чиновники від обласної, районної партійної та комсомольської організацій (обком, райкоми). До слова, план кількості будівельних загонів виділявся, але студенти могли за цей час непогано заробити, працюючи на будівництвах майже на всій території Радянського Союзу.

У 70-ті роки минулого століття в інституті утворені вокально-інструментальний ансамбль «Водограй» (1970 р.), капела бандуристів (1972 р.), студія бальних танців (1974 р.), театр естрадних мініатюр «ВТЕК» (1977 р.), що своєю чергою сформувало творчі традиції не одного покоління студентів-медиків. Саме в 70-ті рр. ХХ ст. навчався відомий український композитор В. Івасюк, який в стінах рідної Альма-матер створив відому на весь світ «Червону ругу».

Перший етап розвитку студентського самоврядування у сучасному розумінні розпочався у 1990-х рр. Значна політизація студентського руху, активна участь молоді у політичних подіях, зокрема членство у політичних партіях, і намагання партій використати потенціал молоді у політичних процесах характеризують цей етап. Рівень студентської активності у роботі органів самоврядування у порівнянні з етапом 1980-х рр. ХХ ст. суттєво збільшився і становив 12%.⁶ Студенти виступали за ідею створення студентських комітетів, які б захищали інтереси студентів і мали право вето на рішення вченої ради. На початку 1990-х рр. ХХ ст. 25% опитаних студентів України вважали, що потрібно збільшити до 50% представництво студентів у вчених радах ВНЗ. З позицій сьогодення ілюзорність цих настроїв очевидна, але саме вони відображали піднесену атмосферу тих років. Романтичне сприйняття дійсності (з ус-

відомленням того, що заборонене стало дозволеним) і переоцінка функціональних можливостей самоврядування її лідерами не сприяли прогресивному розвитку цього інституту. Ситуація погіршилася із поглибленням економічних проблем в Україні, що негативно вплинули на загальну активність студентства. Загалом, за часів незалежності український студентський рух пройшов складний шлях у своєму розвитку, перетворюючись на дієву структурну складову самоорганізації українського суспільства. Він все активніше заявляв про себе в алгоритмі суспільного життя країни як учасник формування та реалізації молодіжної політики⁷.

Система студентського самоврядування в БДМУ формується відразу після проголошення незалежності України. Студентський деканат – назва виконавчого органу студентського самоврядування в тоді ще Чернівецькому медичному інституті. На відміну від інших вищих навчальних закладів, де студентська профспілка була своєрідним негативним зразком радянського минулого, в інституті саме профспілки зіграли вирішальну роль у формуванні та становленні студентського самоврядування. У 1990-х рр. у ЧМІ студентська профспілка організувала поселення в гуртожитки, побут та дозвілля студентів, Студентський деканат займався організацією навчальної дисципліни та різноманітними формами позааудиторної діяльності студентів в суспільно-корисної праці. Саме в цей період студентський деканат організує роботу старост курсів та груп, адаптує їх до роботи в нових соціально-економічних та політичних умовах, що згодом дозволяє їм успішно працювати в системі виконавчих органів студентського самоврядування.

У навчальному закладі з'явилися студентські лідери нового покоління, нової епохи, які започаткували багато нових молодіжних традицій в БДМА, зокрема проект «Студентська республіка» (керівник проекту, голова студентського профспілкового комітету Петро Ковальчук), всеукраїнський пісенний конкурс, змагання з надання першої медичної допомоги тощо. Пострадянське молодіжне студентське середовище наповнилося ідеологією багатопартійності, ейфорією швидкого заробітчанства, «попсою» і різними швидкоплинними змінами, характерними для перехідного суспільства. Освітнє молодіжне середовище намагалися захопити різноманітні партії, секти, церкви тощо. І варто віддати належне науковій еліті БДМА – професорсько-викладацькому складу, високі моральні цінності майбутнього лікаря залишилися ідеологією студентського самоврядування; «руїну» заклад пережив з честю і виплекав в нерівній боротьбі загартованих студентських лідерів.

Другим етапом розвитку студентського самоврядування можна вважати період з 2000-х рр. і до нині. Поступово національна модель почала наслідувати європейські структури представницьких і виконавчих органів студентського самоврядування. Воно нерозривно пов'язане із соціальним інститутом вищої освіти і аналіз студентського самоврядування опирається на уявлення про сутність вищої освіти, її соціальну роль та функції. Сучасний етап розвитку студентської молоді у порівнянні з

⁶ Trehubov A. Razvytye studencheskoho samoupravleniya v peryod demokratyzatsyy sovetskoho obshchestva (seredyna 50-kh-seredyna 60-kh hodov) [The development of student government in the period of democratization of Soviet society (mid-50-mid-60-ies)], avtoref. Dys, kand. yst. Nauk, 07.00.02 «Otechestvennaia ystoriya», Stavropol, 1995, P. 23.

⁷ Davydiuk M. Sotsiokulturnyi pidkhdid do rozvytku demokratychnykh tsinnosti melodi zasobamy studentskoho samovriaduvannia [Socio-cultural approach to the development of democratic values of youth by student self-government]. Hileia [Hileia], Zb. nauk. Prats, Hol. red. V. Vashkevych, K, VIR UAN, 2015, Vol. 124, P. 100–112.

етапом середини 1990-х рр. характеризується зростанням його громадської активності та намаганням держави створити умови, що сприяють безперервному особистісному розвитку кожного студента, формуванню професійно значущих якостей майбутнього спеціаліста.

У 2001 році у БДМА відбулося реформування Студентського деканату, що був поділений комісіями, які визначали основні напрямки діяльності студентів (навчання, студентська наука, спорт, дозвілля, побут). Саме в цей період виникає ідея створення першої студентської газети, яку в процесі проведення конкурсу на кращу назву серед студентів БДМА було названо «Гіппократик», символічно втілено ідею «дітей» Гіппократа, що йдуть до прийняття клятви Гіппократа. Першим редактором газети стала Оксана Дудчак, яка згодом була обрана головою Чернівецького міського студентського парламенту, успішно керувала два роки і започаткувала багато молодіжних студентських традицій, розробила і провела багато різноманітних заходів.

2 грудня 2003 р. відбулася реорганізація виконавчих органів студентського самоврядування в Буковинській державній медичній академії на звітно-виборній конференції, зокрема Студентський деканат перейменовано в Студентську раду, і відповідно організовані студентські деканати на факультетах академії. Староста групи, курсу, факультету став структурною одиницею виконавчого органу студентського самоврядування академії.

Після помаранчевої революції на Конференції студентів академії внесені зміни до Положення «Про органи студентського самоврядування» щодо системи виборів до Студентської ради, зокрема прямого таємного голосування. Домінування в українському суспільстві демократичних цінностей сприяло формуванню волонтерського руху та утвердження ролі студентського самоврядування в молодіжному середовищі. Завдяки студентським ініціативам скликання 2009-2011 рр. визначилися нові напрямки діяльності, зокрема: правовий всеобуч, міжнародні зв'язки, нові форми спортивно-масової роботи, активно проводилися різноманітні акції милосердя, а також започатковано проведення інформаційно-просвітницьких акцій з пропаганди здорового способу життя. Студентська рада пропагувала ідеї самоврядування серед студентів-іноземних громадян БДМУ, завдяки чому проводилися збори земляцтва, відзначалися національні та державні свята студентів з інших країн.

З 2011 по 2014 рр. удосконалювався процес обрання студентів до представницьких та виконавчих органів студентського самоврядування. Вперше членами вченої ради університету стали 10 студентів, що відповідно складало майже 12% від загального складу членів Вченої ради.

Суттєве значення для розвитку студентського самоврядування мало прийняття у 2010 р. Закону України № 1798-VI «Про внесення змін до Закону України «Про

вищу освіту» щодо питань студентського самоврядування», відповідно до якого органам студентського самоврядування надаються конкретні функції з організації студентського життя та участі у навчальному процесі навчального закладу, призначається квота в розмірі 15 % у складі вченої ради вищого навчального закладу. Передбачено, що лише за погодженням з органом студентського самоврядування у виші приймається рішення про відрахування осіб та поновлення на навчання, переведення студента, що навчається за державним замовленням, на навчання за контрактом та навпаки тощо.

1 липня 2014 р. Верховна Рада України ухвалила новий Закон «Про вищу освіту» (№ 1556-VII, набув чинності 6 вересня 2014 р.), який передбачає багато прогресивних змін у вітчизняній освіті. У комісії з розробки Закону працювали представники студентства. Вони ввели багато пропозицій щодо розширення переліку прав і свобод студентів. Щонайперше, це стосується студентського самоврядування (статті 40 – 41). Відтепер органи студентського самоврядування беруть участь в управлінні ВНЗ, у заходах щодо забезпечення якості вищої освіти. Вони мають право вносити пропозиції до змісту навчальних планів і програм, оголошувати акції протесту. У той же час адміністрація вишу не має права втручатися в їхню діяльність, окрім випадків, коли ця діяльність суперечить законодавству⁸. Органи студентського самоврядування діють на принципах: добровільності, колегіальності, відкритості, виборності та звітності органів студентського самоврядування; рівності прав студентів (курсантів) на участь у студентському самоврядуванні; незалежності від впливу політичних партій та релігійних організацій (крім вищих духовних навчальних закладів)⁹. Прийняття закону, безумовно, є істотним кроком у сенсі формального підгрунтя для покращення ситуації. Але не менш важливою є змістовна складова – зміна відношення у свідомості самих студентів щодо їх ролі у житті вищого навчального закладу.

Відповідно до змін Закону України «Про вищу освіту» було визначено повноваження Студентської виборчої комісії (СВК), яка обирається з числа студентів факультетів на Конференції студентів Університету. СВК організовує проведення прямих таємних виборів делегатів на Конференцію трудового колективу Університету; виборних представників з числа студентів, що мають право брати участь у виборах ректора університету; членів Вченої ради університету; делегатів Конференції студентського самоврядування; виконавчих ОСС усіх рівнів; здійснює контроль за процесом проведення виборів; визначає дату та місце проведення виборів; на підставі поданої інформації від адміністрації факультетів складає списки осіб (кандидатів), які братимуть участь у виборах тощо.

Щороку вчена Рада БДМУ затверджує кошторис на фінансування СС частини коштів зі спеціального

⁸ Н. І. Bilan *Analiz Zakonu Ukrainy "Pro vyshchu osvitu"* (2014 roku) [Analysis of the Law of Ukraine "On Higher Education" (2014)]. *Visnyk PDABA* [Journal PDABA], Vol. 12 hruden, 2014, P. 124.

⁹ Domina K., Kolomyiets A. *Zakonodavchi vazheli rehuliuвання studentskoho samovriaduvannya v Ukraini* [Legislative levers of regulation of student self-government in Ukraine]. *Studentske samovriaduvannya ta yoho rol u formuvanni humanistychnykh tsinnosti* [Student self-government and its role in the formation of humanistic values], *Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii studentiv ta molodykh uchenykh*, 2-3 bereznia 2017 roku, P. 114–117.

¹⁰ Horoshko N.A., Lahodyn M.V., Verbivska O.S., Palamar A.O., Rovinskyi O.O. *Formuvannya osobystosti – odne iz zavdan studentkoho samovriaduvannya* [Formation of personality - one of the tasks of the student self-government]. *Studentske samovriaduvannya ta yoho rol u formuvanni humanistychnykh tsinnosti* [Student self-government and its role in the formation of humanistic values], *Materialy II Mizhnarodnoi naukovo-praktychnoi konferentsii studentiv ta molodykh uchenykh*, 2-3 bereznia 2017 roku, P. 48–49.

фонду БДМУ на забезпечення СС. Кошти ОСС БДМУ спрямовуються на виконання їхніх завдань і здійснення повноважень відповідно до затвердженого ними кошторису та Положення.

Висновки. Особливе значення для особистісного росту в умовах трансформації українського суспільства та формування чіткої особистісної й громадської позиції студента вишу має навчально-практичний проект «Школа лідерів» БДМУ.

Студентське самоврядування є показником критичного способу мислення, активної громадянської позиції, яка характеризує студентів як соціальну групу інтелігенції. Студентська активність у БДМУ завжди була зорієнтована на консолідацію загальнодержавного молодіжного руху та на найбільш повне використання його потенціалу. Модель студентського самоврядування університету має особистісну, соціальну та професійну спрямованість й інтегрує різні види студентської активності, ініціативи, форми виховної і колективної організації, моделі управління і педагогічного супроводу. Результатом є виховання у студентів таких якостей, як ініціативність, самостійність, лідерство, сміливість, доброзичливість, креативність, цілеспрямованість разом з оволодінням конкретної предметної та професійної діяльності. Основним завданням медичних вишів є підготовка спеціаліста, який буде захищати здоров'я та інтереси пацієнта, життя суспільства в цілому, буде виконувати свою місію з повагою до життя людини, дотримуватися принципів моралі, чесності й беззастережної відданості обов'язку медика. Виховна система БДМУ є організаційно-методичним центром надання консультативної нормативно-правової підтримки органам студентського самоврядування, сприяючи демократичним ініціативам студентів у їхньому прагненні до самовираження та самореалізації, що є одним з факторів розвитку і конкурентоздатності вищого медичного навчального закладу. Студентське самоврядування в університеті є засобом реалізації студентською громадою своїх прав, обов'язків та ініціатив через прийняття рішень та їх впровадження за допомогою власних ресурсів у сфері, що визнається адміністрацією університету та у співпраці з нею. Студентське самоврядування БДМУ можна розглядати не лише як традицію, а й як механізм побудови моделі університетської освіти загалом і спосіб утвердження демократичних принципів майбутньої медичної еліти Буковинського краю та України.

Zoriy N., Zhukovska A. The Historical Development of the Student Government of BSMU. Aim of investigation. The article explores the socio-pedagogical prerequisites and the main stages in the development of student self-government as a socio-cultural phenomenon and as a special form of initiative, independent public activity of students aimed at solving important issues of life activity of the university, developing social activity, supporting civic initiatives of student youth. During the research a number of general scientific **methods** were used: historical, descriptive and comparative. With the help of the *historical method*, the main stages of the development of student self-government, the features

of its transformation in the educational space, were analyzed. The *descriptive method* made it possible to single out and systematize the features of the functioning of bodies of student government at all stages of its development. The application of the *comparative method* helped to identify the main differences and general characteristics in the structures of student self-government and procedurally provided a comparison of the implementation of the rights and competencies of student self-government bodies. **Scientific novelty.** For the first time, the main stages of the formation and development of student self-government in the Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University» are systematically presented, the understanding of the essence and functions of student self-government in the higher educational institution was deepened, and ideas for attracting students as competent, active and constructive partners in creation and formation of the European Higher Education Area. **Conclusions.** It is proved that student self-government is a form of self-organization of students, a mechanism for representation and assertion of one's rights, the possibility of self-realization. It is student self-management that is called upon to protect the rights of students and be their representative in the administrations of universities. Student self-government is determined by the law and the real ability of the student community to independently resolve issues within the framework of the current legislation and the university statute. The authors analyzed the development of student self-government in the historical aspect, which made it possible to determine the direct relationship between the essential features of its development and socio-political tendencies in the state.

Keywords: student self-government, youth, students, Law of Ukraine "On Higher Education".

Зорій Ніна – кандидат філософських наук, проректор з науково-педагогічної роботи та виховання, Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет». Автор 52 наукових статей у фахових виданнях, 37 тез наукових фахових конференцій. Коло наукових інтересів: методологія психології, педагогіка вищої школи, соціальна філософія.

Nina Zoriy – Ph.D., Pro-rector on Scientific-Pedagogical and Educational Work, Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University». Author of 52 science articles in professional journals, 37 theses of scientific professional conferences. Research Interests: methodology of psychology, pedagogy of higher education, social philosophy.

Жуковська Аліса – кандидат політичних наук, науковий співробітник Історико-медичного музею БДМУ, Вищий державний навчальний заклад України «Буковинський державний медичний університет». Автор 13 наукових статей у фахових виданнях, 7 тез наукових фахових конференцій. Коло наукових інтересів: громадянське суспільство, болгаристика, біоетика.

Alisa Zhukovska – Ph.D., Researcher of the Historical and Medical Museum of BSMU, Higher State Educational Establishment of Ukraine «Bukovinian State Medical University». Author of 13 science articles in professional journals, 7 theses of scientific professional conferences. Research Interests: civil society, bulgarianism, bioethics.

Received: 24.10.2017

Advance Access Published: November, 2017

© N. Zoriy, A. Zhukovska 2017